

שבת
מברכיך!

ביתנו החדש

ארגון לשלום בית וחנוך ילדים, בראשות הרה"ג אבנר קזואס שליט"א

ביחד

לבקש סליחה

אמרו חכמים: "עבירות שבין אדם לחברו, אין יום הכיפורים מכפר, עד שירצה את חברו".

מכאן למדנו שישנם שני שלבים לפני הכפרה: בקשת סליחה, ואחר כך פיוס.

החובה לבקש סליחה ברורה לחלוטין, ולכאורה לא צריך לדבר עליה. אבל לצערי הרב, הרבה אנשים לא מבקשים סליחה בטענה: "היא היתה צריכה להבין אותי", או שהיא אומרת: "גם אני בן אדם, והוא לא התייחס אלי...".

טענות אלו הן טענות סרק, כדי להתחמק מבקשת הסליחה. נכון שהחובה להתנצל גורמת למבקש להתבייש במעשיו, מְפִיֵן שזו הודאה מפורשת במעללו, אבל אין הבושה פוטרת אותו מלעשות כן. כמובן שבקשת הסליחה צריכה להיעשות בצורה מכובדת ולא בהתרסה.

ערב יום הכיפורים הגיע, כולם כבר אחרי סעודה מפסקת. איציק כבר ירד במדרגות לכיון בית הכנסת. לפתע הוא נזכר שהוא שכח לבקש סליחה מאשתו על כל התקריות של שנה שעברה... הוא עלה הביתה, פתח את הדלת וממפתן הדלת הוא שאל: את סולחת לי? והיא לא ענתה.

הוא חזר שוב על השאלה: את סולחת לי או לא? ואשתו השפילה את עיניה... את צריכה לדעת, שגם הקב"ה לא יסלח לך. וטרק את הדלת... קוראים יקרים, מה דעתכם, האם זוהי בקשת סליחה? עכשיו איציק צריך לבקש סליחה על זה שהוא ביקש סליחה.

כשאנו באים לבקש סליחה, עלינו לגשת לזה בכובד ראש. להבין שטעינו, להתבייש בכך, ולהתחנן שהצד השני יסלח לנו. זהו השלב הראשון בחידוש האמון. אבל לא די בכך. בקשת הסליחה לא מעבירה את הכאב, צריך גם לפייס ולרצות.

גברת יקרה, פְּגַעְתָּ בבעלך? עליך להתנצל. להכין לו את המטעמים שהוא אוהב, לקבל אותו בסבר פנים יפות, להתלבש יפה לקראת בואו, לפרגן לו על מעלותיו ועל תכונותיו וכד'. בעל יקר, פְּגַעְתָּ באשתך? אחרי ההתנצלות, תעשה כמה דברים שהיא מבקשת, תפרגן, תשלח לה כמה מתנות עם פתקים שכתבת, שעל אחד מהם יהיה כתוב: וזוהי רק ההתחלה...

פרשת השבוע

ספירה נכונה

בשעה טובה אנו מתחילים לקרוא חומש חדש – חומש במדבר. חז"ל קראו לחומש זה בשם – "חומש הפקודים". פירוש המילה "פקודים" מלשון מפקד וספירה. חומש זה פותח בספירה של עם ישראל לאחר הקמת המשכן.

"וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה בְּמִדְבַר סִינַי... שְׂאוּ אֶת רֹאשׁ כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁפְּחֹתֵם לְבֵית אֲבוֹתָם בְּמִסְפַּר שְׁמוֹת כָּל זָכָר לְגִלְגָּלְתָּם". רש"י פירש את ענין הספירה באמרו: מתוך חיבתן לפניו מונה אותם כל שעה, כשיצאו ממצרים מנאן, וכשנפלו בעגל מנאן לידע מנין הנותרים, כשבא להשרות שכינתו עליהם מנאם. למדנו מפירוש זה שהקב"ה מונה את ישראל כל שעה מתוך חיבתן לפניו. כלומר, דבר שהוא חביב מונים וסופרים אותו הרבה פעמים. הספירה מלמדת על חשיבות.

לכן כתוב כאן בפסוק – "שאו את ראש כל עדת בני ישראל... לשון של נשיאה והרמה, אמר הקב"ה כשהוא מונה את בני ישראל הוא מנשה ומרומם אותם מעל כל האומות וזה מורה שהם חשובים לו ביותר.

אבל, אנחנו גם יודעים שכאשר מונים וסופרים דבר מסויים זה מצמצם את הברכה. כמו שאמרו חז"ל "אין הברכה שורה אלא בדבר הסמוי מן העין", אם כן איך משה מונה כאן את בני ישראל? התשובה לכך כתובה בהמשך פירוש רש"י: לגולגולתם- ע"י שקלים בקע לגולגולת. כלומר הם לא נספרו ישירות אלא כל אחד הביא שקל ואחר כך ספרו את השקלים וכך ידעו את מניינם.

גם בבית השני כשרצו לדעת כמה עולי רגלים עלו לירושלים בחג הפסח, מנו את הכבשים שהביאו בני ישראל לקורבן הפסח ואת המנויים של כל כבש וכבש וכך ידעו את מספר האוכלוסין של בני ישראל.

הספירה הישירה חוסמת את הברכה והשפע. וכל כך למה? הסיבה לכך נעוצה בצורת הנהגת הקב"ה את העולם כדי לאפשר לנו בחירה. אם הקב"ה רוצה לתת שפע ולאחר ספירה מדויקת היה מוסיף עוד הרי לפנינו נס גלוי שהיה מצמצם את הבחירה. אבל, כאשר הדבר לא נספר במדויק לגמרי אפשר להוסיף עוד ברכה והנס יהיה נסתר ולאפשר בחירה.

סיבה נוספת היא משום עין הרע. שכאשר סופרים דרך אמצעי אין עין הרע שולטת בדבר העיקרי אלא אולי בדבר האמצעי.

לכן גם כשאר סופרים את ילדנו לפני יציאה לדרך ולאחר החזרה עלינו לספור באופן לא ישיר אלא ע"י אמצעי. כגון שכל ילד יושיט את הכובע ונספור את הכובעים או באמצעות הפסוק שיש בו שרה תיבות: "הושיע את עמך וברך את נחלתך ורעם ונשאם עד העולם" כל מילה כנגד ילד אחר.

וכך נראה להם את חשיבותם כמו שהקב"ה הראה וגילה חשיבות כלפינו ע"י המפקד שעשה בתחילת חומש במדבר. ובזכות זה תשרה השכינה עלינו ועל כל ישראל. אמן!

שבת שלום ומבורך – אבנר קזואס

יהודי מציע לבתו: "ילדתי היקרה, אל תתחנני עם הבחור הזה. הוא גם נכה, גם מכוער וגם יתום".
הבת: "העיקר האהבה אבא, לא מעניין אותי המראה החיצוני ולא הרקע שלו".
האב: "אני לא מדבר על זה, את לא חושבת שהוא סבל מספיק בחיים?"

גדיחה

"עיקר חיות האדם הוא להתחזק תמיד בשבירת המידות, ואם לא למה לו חיים" (הגאון מווילנה)

פתגם השבוע

התניה חיובית ושליטת

ישנה אפשרות לשלוט על הילדים ולכוון את רצונותיהם למקומות שאנו רוצים מבלי שהם ירגישו ולחסוך את ההענשה. כשהילדים מקבלים הכוונה נכונה, הם מתפתחים לכיוונים טובים, הם מאמצים שאיפות חיוביות, ושואפים להישגים. לעומת זאת, בהכוונה לא נכונה אפשר לקלקל שאיפות, לדכא רצונות, ולפספס את היעד שאליו הם צריכים להגיע. אם נשים לב, ישנה תופעה שלכאורה מנוגדת להגיון. באותם מקומות שאנחנו כל כך לוחצים ורוצים שהילד יצליח וישתנה לטובה, דווקא שם אנחנו נוחרים מפלה. ובמקומות אחרים שעליהם אנו מעירים מדי פעם שם ההצלחות גדולות יותר.

כדי להבין זאת עלינו לדעת שישנו מושג ששמו - התניה, מלשון תנאי. מוח האדם מתנה אירועים ומצבים בהתניות חיוביות או שליליות לפי מה שהתרחש שם. נפתח במחקר שערכו חוקרי פסיכולוגיה גויים עם דובים. כולנו יודעים שהקשר בין דב למוזיקה הוא מקרי בהחלט. הדובים מסורבלים איטיים עצלנים ואוהבים לישון. החוקרים הכינו אולם גדול, וחצו אותו בקיר שקוף ושדרכו יכלו לצפות בהתנהגות הדובים. לפני שהם הכניסו את הדובים הם מילאו את רצפת האולם בגחלים לוחשות. הדובים נכנסו חשו כאב ברגליהם, והתוצאה היתה

שהם הרימו את רגליהם הקדמיות. אבל עדיין כאב להם ברגליים האחוריות והם הרימו רגל והניחו רגל וזה נראה כאילו שהם רוקדים. באותו זמן החוקרים השמיעו מוזיקה שמחה. לכולנו בדרך שהדובים לא רקדו לצלילי המוזיקה אלא סבלו. אחרי שתהליך זה חזר על עצמו במשך מספר שבועות, המחקר הגיע לשיאו. החוקרים הכניסו את הדובים לאותו אולם והפעם ריצפת האולם היתה ללא גחלים. הדובים הסתובבו אנה ואנה, ואז השמיעו להם את אותה מוזיקה השמחה שהתנגנה במשך השבועות האחרונים. והנה קרתה תופעה מדהימה, כל הדובים הרימו את רגליהם הקדמיות ונשארו על רגליהם האחוריות ונעו כאילו יש תחת רגליהם גחלים של ממש. הרואה מבחוץ יאמר שהם הצליחו להפוך את הדובים למוזיקאליים שרוקדים לצלילי המוזיקה. אבל החוקרים הגיעו למסקנה אחרת לגמרי. הם קבעו שמוחו של הדב פיתח התניה שלילית עם אותה מוזיקה רועשת ושמחה, שבאותו רגע שהוא שומע את אותם צלילים, הוא מרגיש כאבים ברגלים כאילו הוא הולך על גחלים ממש. כלומר, הדב לא רוקד, הדב סובל. סוף מחקר.

קוראים יקרים, אם מוחו המצומצם של הדב יודע לעשות התניות מעין אלו, קל וחומר מוחו המפותח והמשוכלל של האדם שיוודע להתנות התניות מסוגים שונים. למשל, אפשר לפתח התניות חיוביות או שליליות עם ריחות וטעמים, מקומות מסוימים, חפצים ואנשים. הדבר המפליא הוא שאנחנו סופגים את ההתניות האלה מבלי להרגיש ומבלי לדעת שהן קיימות.

סיפור לשבת

"על יד בית החיים הישן בקראקא במרחק של כעשר מטר וכביש מפסיק ביניהם, ישנו דבר מעניין ביותר.

באמצע הרחוב נמצא שטח מוקף חומה מכל צדדיו, גובהה של החומה היא בין שלוש לארבע מטר ובצידו האחד היה צורת שער סתום מעל השער חקוק על האבן כמה שורות בלשון הקודש אבל מחמת יושן הכתב אי אפשר לקרותו אך לפי המקובל ומשוער נחקק שם הסיפור דלהלן:

השטח ההוא ידוע בין יהודי קרקא בשם 'דער חתונה בית החיים' בעקבות סיפור נורא שהתרחש בימיו של הרמ"א, במקום ההוא עמד בית אשר בו ערכו נישואין ביום ערב שבת וכשהשבת הגיעה נמשכה השמחה והמסובים שרו זימרו ורקדו ואף הכלי זמר לא שבתו, החילול שבת היה נורא.

כששמע על כך הרמ"א שלח את משמשו וציווה שהכלי זמר ישבתו תיכף ומיד כי השבת כבר הגיעה ואסור לנגן בכלי זמר הם לא שתו ליבם לדברי השליח והמשיכו לנגן בכלי זמר.

הרמ"א שלח את משמשו שנית ושלישית ולא שעו אל דבריו כשיצא המשמש משם בפעם השלישית שקע הבית כולו במעמקי האדמה עם כל המטען האנושי שבקברו ולא נשאר אפוא זכר מהבית ההוא.

בשנת ת"ש עם כיבוש פולין על ידי הנאצים ימ"ש רצו הרשעים לעקור את הבית החיים של החתונה אבל לבסוף לא עשו כן מאיזה סיבה שהוא, אבל עם תום המלחמה השמידו אותו הפולנים ימ"ש והפכו את המקום לנגן.

אחרי המאורע ההוא גזר הרמ"א שאין לערוך סעודת נישואין בעירו עיר קראקא ביום השישי, גזירה זו לא נעקרה ממקומה עד שנעקרה קהילת קראקא כולה בשנות השואה". כאמור, עד מלחמת העולם, המקום היה מגודר בחומה גבוהה.

ברבות הימים נשחק האימון במסורת הסיפור, ובפרט אחרי ימי מלחמת העולם, שלא נותרו רבים חיים מתושבי העיר.

כיום, מי שמבקר בעיר קראקא רואה את המקום המגודר בברזל ומעוטר בחנוכיות ולצידו כיתוב דל על הרוגי השואה וההרוגים הנ"ל.

וכך סיפר הרב יוסף שילר זצ"ל לילד קראקא הוא הגביה את עיניו לימי מלחמת העולם השנייה, ופתח את פיו לאמור: "היום היארציית של הרמ"א. ואני יליד קראקא.

עם פרוץ המלחמה, היה זה ביום שישי ערב שבת קודש. ימים ספורים אחרי השתלטות הנאצים על קראקא. הם הגיעו לאותו מקום המגודר בחומה, באמצע הרחוב, ותמהו: מה ועל מה? הפולנים אמרו להם כי יש להם פחד להכנס למקום, בעקבות סיפור הסטורי של היהודים תושבי העיר מאות בשנים.

הנאצים מצאו את היהודי הראשון שנקלע לדרכם הוא סיפר את מה שסיפר, והם לא האמינו. הם שלחו שליחים לעיין ברשומות של הממשלה הפולנית. וגם שם הם מצאו את הסיפור המשונה והתמוה, סביב היהודים.

חמתם בערה בהם, ומיד הם פרצו למקווה שהיה ממוקם בסמוך למקום המגודר ההוא, (אכן, עד היום המקווה הקהילתי נמצא שם במקום בסמוך לבית הכנסת והמקום המגודר) ציוו על כל היהודים ששהו במקווה לצאת מיד, לקחו אותם, פרצו חור בחומת האבן ופקדו עליהם להתחיל לחפור.

אני ואבי הי"ד היינו בין החופרים במקום. הייתי אז בחור בן חמש עשרה שנה, סיפר הרב שילר זצ"ל חפרנו בעומק כמה שעות, היינו קבוצה גדולה של חופרים, עד שבעומק הבור מצאנו הרבה כלי סעודה סכינים, מזלגות, כפות כוסות וצלחות.

עצמות אדם לא ראינו כלל, וגם לא משהו דומה, אבל מצאנו הרבה כלי סעודה, ואז הנאצים ימח שמם וזכרם, עזבו אותנו. הם לא הרסו את החומה מאבן, אבל אחרי המלחמה, הפולנים הרסו את השאריות של החומה.

(יביע אומר)

לרכישת ספרים ודיסקים מאת הרב אבנר קוואס שליט"א

התקשרו עכשיו - 1599-59-59-39

להזמנת הספר אליך בדואר עד הבית ניתן ליצור קשר עם קוואס יהלום 02-5370271